

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
29 серпня 2025 року,
протокол № 1.

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

29 серпня 2025 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«ЮРИДИЧНА АНАЛІТИКА І КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю D8 Право
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
Освітня програма «Бакалавр права»**

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИК:

Завідувач кафедри
кримінального права та процесу,
кандидат юридичних наук, професор
26 серпня 2025 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри кримінального права та
процесу
26 серпня 2025 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри кримінального права
та процесу, кандидат юридичних наук,
професор
26 серпня 2025 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
26 серпня 2025 року

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

ПОГОДЖЕНО:

Рішення методичної ради університету
27 серпня 2025 року, протокол № 1.

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка
27 серпня 2025 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг програми – 0,5 ум.др.арк.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	— 3
2. Програмні компетентності і заплановані результати навчання	— 4
3. Програма навчальної дисципліни	— 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	— 7
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	— 7
4.2. Аудиторні заняття	— 7
4.3. Завдання для самостійної роботи студентів	— 7
5. Методи навчання та контролю	— 8
6. Схема нарахування балів	— 8
7. Рекомендовані джерела	— 9
7.1. Основна література	— 9
7.2. Допоміжна література	— 9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	— 10

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 08 Право
2. Код і назва спеціальності	– 081 Право
3. Назва спеціалізації	– немає
4. Назва дисципліни	– Юридична аналітика і критичне мислення
5. Тип дисципліни	– вибіркова навчальна дисципліна
6. Код дисципліни	–
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– перший (денна) / четвертий-п'ятий (заочна)
10. Семестр	– восьмий (денна) / восьмий-дев'ятий (заочна)
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 34
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 38 %
% від обсягу аудиторних годин	– 18
семінарські заняття (годин)	– 53 %
% від обсягу аудиторних годин	– 16
самостійна робота (годин)	– 47 %
% від загального обсягу тижневих годин:	– 56
аудиторних занять	– 62 %
самостійної роботи	– 2
3) заочна форма навчання:	– 3
аудиторні заняття (годин)	– 16
% від загального обсягу лекційні заняття (годин)	– 18 %
% від обсягу аудиторних годин	– 10
семінарські заняття (годин)	– 62,5 %
% від обсягу аудиторних годин	– 6
самостійна робота (годин)	– 37,5 %
% від загального обсягу тижневих годин:	– 74
аудиторних занять	– 82 %
самостійної роботи	–
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	ОЗ.Д8.Б.1 Логіка
2) супутні дисципліни	ОП.Д8.Б.3 Теорія права та прав людини
3) наступні дисципліни	немає
14. Мова вивчення дисципліни	– українська

2. Програмні компетентності і заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Юридична аналітика і критичне мислення» забезпечує досягнення таких компетентностей і результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр права»:

Загальні і спеціальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції;

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ;

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Заплановані результати навчання:

РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю;

РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій;

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання (здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату навчальної дисципліни: юридичний аналіз, правова інтерпретація, правова кваліфікація, правова аргументація, правовий висновок, правове рішення, доказування тощо;
1.2)	демонструвати знання теорії і практики юридичного аналізу та аргументації;
1.3)	називати методики юридичного аналізу;
1.4)	описувати властивості правових висновків та правових рішень;
2. Розуміння (здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)	
2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть базових положень юридичної аналітики;
2.2)	класифікувати та пояснювати зміст основних видів правової інтерпретації;
2.3)	демонструвати розуміння значення юридичної аналітики, правової аргументації, логічного і критичного мислення у професійній діяльності юриста;
2.4)	демонструвати розуміння методики розв'язання юридичних задач;
3. Застосування знань (здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)	
3.1)	правильно тлумачити норми законодавства в конкретній ситуації;

3.2)	знаходити помилки в аргументації опонента, обґрунтуванні правових висновків і правових рішень;
3.3.)	виявляти юридично значимі факти;
3.4)	здійснювати правову кваліфікацію в конкретній ситуації;
3.5)	використовувати бази даних, різноманітні інформаційні джерела, необхідні для здійснення юридичного аналізу конкретної ситуації та формування правової позиції;
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати конкретну юридичну ситуацію та докази, що мають значення для обґрунтування власної правової позиції;
4.2)	розділяти процес юридичного аналізу на складові частини (елементи);
4.3)	прогнозувати можливий висновок, рішення, що можуть бути здійснені на основі наявних доказів;
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	аргументувати правову позицію у справі;
5.3)	узагальнювати докази для доведення власної правової позиції та прийняття відповідного правового рішення;
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	оцінювати та встановлювати зв'язок між фактичними обставинами, доказами та нормами права в конкретній практичній ситуації;
6.2)	критично і самокритично оцінювати аргументи та контраргументи у певній практичній ситуації;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	готувати проекти правових висновків.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Аналітика у професійній діяльності юриста

Поняття юридичного аналізу. Значення аналізу у професійній діяльності юриста. Шляхи юридичного аналізу. Об'єктивний і переконливий юридичний аналіз. Сфери юридичного аналізу. Методики юридичного аналізу. Етапи юридичного аналізу справи. Навички, необхідні для здійснення якісного юридичного аналізу.

Тема 2. Методика розв'язання юридичних задач

Встановлення правової проблеми (питання). Пошук та тлумачення правових норм. Встановлення фактичних обставин справи. Інтерпретація і застосування правових норм до фактичних обставин справи. Формулювання висновку (прийняття рішення).

Тема 3. Робота з законодавством та судовою практикою

Система та ієрархія законодавства. Пошук нормативно-правових актів і актів судової практики. Використання електронних правових баз даних. Методи роботи з

законодавством. Роль судової практики. Використання прецедентів та аналогій. Використання практики Європейського суду з прав людини.

Тема 4. Правова інтерпретація

Поняття правової інтерпретації. Роль інтерпретації у процесі правозастосування. Відмінність між інтерпретацією та правотворчістю. Методи правової інтерпретації. Види правової інтерпретації. Офіційна і неофіційна правова інтерпретація.

Тема 5. Правова кваліфікація

Поняття та значення правової кваліфікації. Етапи правової кваліфікації. Аналіз фактичних обставин та юридичних фактів. Юридичне закріплення результатів кваліфікації. Колізії та конкуренції правових норм. Зміна правової кваліфікації.

Тема 6. Робота з фактичними даними (доказування)

Поняття та мета доказування. Елементи процесу доказування. Збирання доказів. Перевірка доказів. Оцінка доказів. Обов'язок і тягар доказування. Стандарти доказування: баланс ймовірностей; перевага доказів; достатня підстава; «поза розумним сумнівом». Поняття імовірності, вірогідності, достовірності, істини.

Тема 7. Правова аргументація

Поняття та значення правової аргументації. Формування обґрунтованої правової позиції. Структура правової аргументації. Аргументи і контраргументи. Методи та прийоми правової аргументації. Помилки та маніпуляції у правовій аргументації. Ціннісні підходи до правової аргументації.

Тема 8. Формування правового висновку і рішення

Сутність правового висновку. Правове рішення як акт правозастосування. Відмінність між правовим висновком і правовим рішенням. Структура правового висновку. Структура правового рішення. Вимоги до правового висновку і рішення. Обґрунтованість і вмотивованість правового рішення. Помилки та проблеми у формуванні правових висновків і рішень.

Тема 9. Логіка і критичне мислення у професійній діяльності юриста

Роль логіки у правозастосуванні. Критичне мислення як професійна компетентність юриста. Поняття, судження та умовиводи в юридичній практиці. Індукція, дедукція та аналогія у правовому мисленні. Формальна логіка як інструмент перевірки юридичних висновків. Критичне мислення у правозастосуванні. Оцінка правової позиції опонента. Формування незалежної позиції юриста.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Семін.	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Семін.	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Аналітика у професійній діяльності юриста	9	2	1	-	-	6	9	-	-	-	-	9
2.	Методика розв'язання юридичних задач	10	2	1	-	-	7	10	-	-	-	-	10
3.	Робота з законодавством та судовою практикою	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
4.	Правова інтерпретація	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6
5.	Правова кваліфікація	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	9
6.	Робота з фактичними даними (доказування)	10	2	2	-	-	6	10	2	1	-	-	7
7.	Правова аргументація	10	2	1	-	-	7	10	2	1	-	-	7
8.	Формування правового висновку і рішення	9	2	1	-	-	6	9	-	1	-	-	8
9.	Логіка і критичне мислення у професійній діяльності юриста	12	2	6	-	-	4	12	2	-	-	-	10
	Всього годин	90	18	18	-	-	54	90	10	6	-	-	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття)) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються у силабусі дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються у силабусі дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються у силабусі дисципліни.

4.3.2. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються у силабусі дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються у межах кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) дискусія.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань;
- 2) обговорення підготовлених студентами доповідей та рефератів;
- 3) вирішення кейсів;

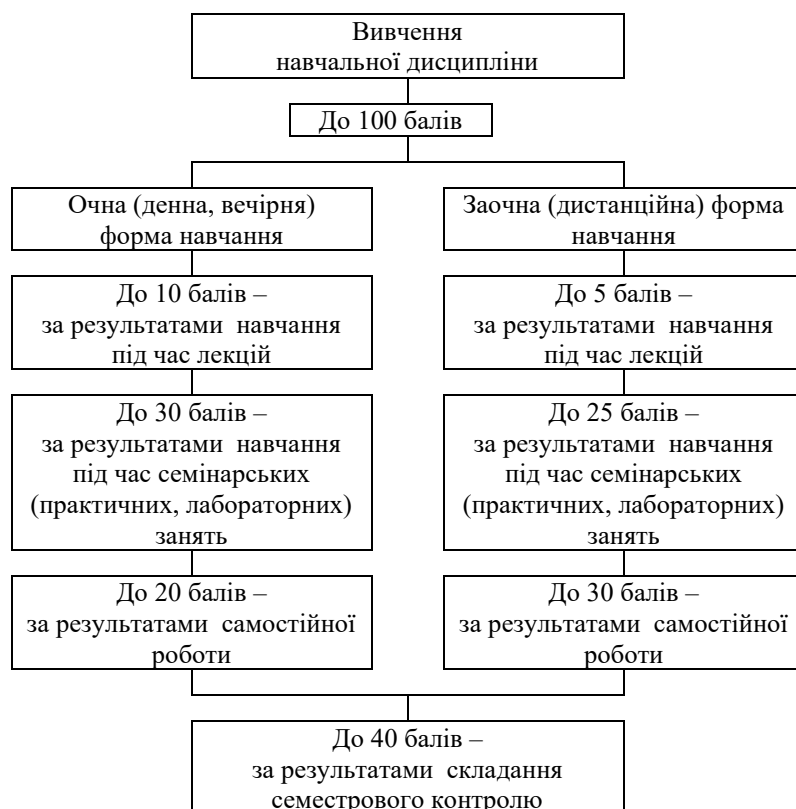
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залікова оцінка виставляється на підставі результатів поточного оцінювання або складання заліку, який проводиться у формі тестування.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів визначаються у силабусі дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.2. Основна література

1. Афанасьєва М. В. Правова аргументація та юридичне письмо: монографія. Одеса, Видавництво «Юридика». 2023. 123 с.
2. Варенко В. М. Основи аналітики: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 248 с.
3. Конверський А. Є. Критичне мислення: підручник для студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей. К.: Центр учбової літератури, 2024. 386 с.
4. Котова Л. Юридичне дослідження, аналіз та письмо: посібник для здобувачів вищої освіти ОП «Право», перший рівень ВО. Київ: Вид-во Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2023. 120 с.
5. Кравчук Л., Кадобний Т., Лабівка О. Логіка та критичне мислення: посібник. Тернопіль: ТНМУ, 2023. 148 с.
6. Малишев Б. В., Москалюк О. В. Застосування норм права (теорія і практика): навч. посібник / за заг. ред. Б. В. Малишева. Київ: Реферат, 2010. 260 с.
7. Правничі дослідження, аналіз, аргументація та письмо: навчальний посібник / Ю. Матвєєва, С. Погребняк, В. Пряміцин, В. Смородинський, А. Удовиченко; заг. ред. В. Смородинський. Програма USAID «Справедливість для всіх», 2025. 212 с.
8. Проблеми тлумачення правових норм: посібник/ автор-упорядник О. М. Балинська. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 392 с.
9. Тимошенко О. І., Ягодзінський С. М. Логіка та критичне мислення: навчальний посібник для вступників до магістратури та аспірантури. Суми: Університетська книга, 2025. 248 с.
10. Тягло О. В. Критичне мислення. Харків: Вид. група «Основа», 2008. 187 с.
11. Юридична аргументація. Логічні дослідження: монографія / О. М. Юркевич, В. Д. Титов, С. В. Куцепал та ін.; за заг. ред. О. М. Юркевич. 2-ге вид., переробл. та допов. Х.: Право, 2015. 336 с.

7.3. Допоміжна література

1. Богініч О.Л. Правова аналітика – сучасний дискурс. *Альманах права*. 2018. Випуск 9. С. 122-126.
2. Григор'єва В. В. Аргументація судового рішення як умова забезпечення його стабільності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 141-143.
3. Десятник В. О. Критично-правове мислення. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 3. С. 17-21.
4. Дудаш Т. Склад (корпус) правової аргументації: загальнотеоретична характеристика. *Публічне право*. 2021. № 2 (42). С. 138-148.
5. Зінсу О. І. Роль критичного мислення у формуванні правомірної поведінки особистості. *Молодий вчений*. 2019. № 4 (1). С. 130-133.
6. Кістяник В. І. Правова аргументація в діяльності Конституційного Суду України. *Право і суспільство*. 2014. № 1.2. С. 20-24.
7. Кістяник В. І. Правова аргументація: сучасні підходи до її розуміння в зарубіжних дослідженнях. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2012. Т. 129. С. 20-22.
8. Коваль А. А. Роль критичного мислення для вивчення норми права: конституційно-правовий аспект. *Журнал східноєвропейського права*. 2014. № 10. С. 72-78.

9. Лук'янчук О. В. Правова інтерпретація: загальнотеоретичне дослідження: дис. ... докт. філос.: 081 Право. Одеса, 2024. 198 с.
10. Мінченко О. В. Юридіко-лінгвістична інтерпретація правових текстів: загальнотеоретичний аспект. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2018. № 3 (61). С. 22-27.
11. Навроцька Ю. О. Тлумачення права як зміст інтерпретаційної діяльності: загальнотеоретична характеристика. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2022. Випуск 72, ч. 1. С. 223-230.
12. Нагребельний В. П. Правова аналітика як базовий елемент юридичного прогнозування і моделювання. *Альманах права*. 2018. Випуск 9. С. 28-35.
13. Оніщенко Н. М. Правова аналітика: погляди на сутність і призначення. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2017. № 5. С. 26-29.
14. Оніщенко Н. М. Правова аналітика: сутнісні підходи, реалії, розвиток на перспективу. *Альманах права*. 2017. Вип. 8. С. 16-19.
15. Павлишин А., Слюсарчук Х. Стандарти доказування та формування знання у кримінальному провадженні. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2015. Вип. 62. С. 199-209.
16. Рабінович П. М. Правова аргументація: терміно-поняттєвий інструментарій дослідження. *Вісник НАПрН України*. 2016. № 2 (85). С. 8-20.
17. Ремізова О. Сутність та способи інтерпретації права. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 350-355.
18. Розгон О. В. Сутність механізму вирішення колізій норм права. *Eurasian Academic Research Journal*. 2016. № 1 (01). С. 53-61.
19. Селіванов А. О. Правова аналітика як важлива умова судової юриспруденції і науково обґрунтованої практики. *Альманах права*. 2018. Випуск 9. С. 8-10.
20. Хворостянкіна А. В. Юридічна аргументація в англо-саксонській та романо-германській правових сім'ях: методологічні засади порівняльного аналізу. *Наукові записки НАУКМА. Юридічні науки*. 2012. Т. 129. С. 16-20.
21. Чорнобай О. Л. Теорія аргументації: основні філософсько-правові аспекти. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридічні науки*. 2016. № 837. С. 362-372.
22. Чорнобай О. Особливості правової аргументації у комунікативній практиці юриста: деякі аспекти. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридічні науки*. 2017. № 876. С. 80-87.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <https://supreme.court.gov.ua/supreme> – Офіційний сайт Верховного Суду.
5. <http://www.court.gov.ua> – Офіційний веб-портал «Судова влада України».
6. <http://www.gr.gov.ua> – Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора.
7. <http://www.nbuv.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського
8. <http://www.liga.kiev.ua> – Інформаційно-пошукова система законодавства «Ліга»
9. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень України